

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 8 серпня 2013 року № 32 (507)

ПАМ'ЯТАЙМО ВЕЛИКИЙ ТЕРОР

Уранці 2 серпня 2013 року від Покровської церкви, що на Подолі в Києві, з благословення владики Володимира Черпака, відбув автобус із тридцятьма шістьма паломниками. Їм прослалася далека дорога у дві тисячі кілометрів на північ: Санкт-Петербург, Петрозаводськ, Медвежогорськ, урочище Сандармох, порт Кемь на березі Білого моря, відтак – Соловецькі острови.

Пам'ятаймо: Великий Терор стався тому, що ми не відстояли свою незалежність у 1918–1920 роках, а неукраїнський за складом і духом уряд Совєцької України у 20–30-х роках здав Україну Москві.

Чи не тим же шляхом веде нас нинішній, чужий за складом і духом, уряд України, який 27 липня під пам'ятником князеві Володимиру виразно продемонстрував свою орієнтацію, ставши під руку президента Росії Путіна і патріарха Московського Кирила, який за прикладом воєнного комісара Льва Троцького і Адольфа Гітлера приїхав в Україну на бронепоїзді?

Поможи, Господи, нашим паломникам у дорозі. Молімося разом з ними за упокій душ убієнних синів і дочок України. І за всю Україну.

Закінчення на 3-й стор.

ІДЕЯ ТА ЧИН

Пластовий центр у Зашкові. Бути чи не бути? Бути!

У приміщенні Музею національно-визвольних змагань у Львові відбулася нарада з питання створення Пластового центру у селі Зашкові, де народився Євген Коновалець.

Як відомо, у цьому селі функціонує музей-садиба засновника ОУН, який є філіалом Львівського історичного музею. Згодом планується створення скансену – подвір'я з будівлею, в якій Євген Коновалець читав лекції для земляків. Загалом з проведенням фестивалю паралельно відбуваються й інші знакові речі. Раніше згадувалося про відновлення могил батьків Провідника.

Тепер зайшла мова про створення Центру Пластового вишколу та Пластового музею імені членів куреня "Залізного Хреста" у Зашкові у приміщенні колишнього костелу, навпроти музею-садиби. Власне, при музеї і проектується майбутня структура. Залучення молоді через фестиваль, а тепер пластової зміни – через центр і музей важко переоцінити. Ідея отримала цілковиту підтримку присутніх. Та, звичайно, це лише початок шляху. Адже є проблеми фінансування, балансової приналежності установи, підпорядкування. Саме ці питання й порушувалися на нараді. Участь у ній взяли завідділом національно-визвольних змагань Львівського історичного музею та директор однойменного музею Володимир Бойко, Пластовий сеньйор Олесь Криськів, голова Львівської обласної організації ОУН, голова оргкомітету вшанування національних героїв Олег Гринюк, заступник голови КУН Василь Шпіцер, член Головного Проводу КУН, голова Секретаріату ЛОО КУН Ігор Данилиха, депутати Жовківської районної та Львівської обласної рад, сільський голова Зашкова, директор музею Євгена Коновальця Ігор Селецький, член Центру Національного відродження Юрій Антоняк, а також помічники кількох народних депутатів, представники зацікавлених організацій.

Учасники наради дійшли висновку про необхідність підготовки відповідного проекту і заслухання його у вересні цього року.

Ігор ДАНИЛИХА

ДУМКИ З ПРИВОДУ

СБУ – НА СТОРОЖІ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ЧИ НАРДЕПІВ?

У Службі безпеки України шукали, але не знайшли ознак державної зради у зверненні 148 депутатів ВРУ до польського Сейму з проханням визнати Волинську трагедію геноцидом польського народу. При цьому вони свідомо й цілеспрямовано звели наклеп на Українську державу, стверджуючи, що в ній "поширюються неонацизм, ксенофобія та антисемітизм". Проаналізувати їхні дії, цілком очевидно спрямовані щонайменше на дискредитацію України, на наявність ознак державної зради – з таким проханням звернулася в СБУ народний депутат від ВО "Свобода" Ірина Фаріон ще 15 липня. Там, схоже, аналізували скрупульозно і повідомили вже на запит "Тиждень.ua" наступне:

"Встановлено відсутність у діях народних депутатів України жодної з форм державної зради та прямого умислу, направленого на заподіяння шкоди суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України, що є обов'язковими ознаками злочину "державна зрада". У зв'язку з викладеним, дії народних депутатів України по зверненню до Сейму Республіки Польща не містять ознак злочину, передбаченого ст..111 КК України, а є лише висловленням окремої думки групи народних депутатів України щодо трагічних історичних подій".

Інших висновків СБУ щодо пасквілю 148-ми, ніж "оціночні твердження", годі було сподіватися. Проте не побачити в ньому загрозу національним інтересам держави – це вже занадто навіть для нашої підневільно-проросійської Служби, яка все-таки за будь-якого режиму мала б стояти на сторожі безпеки країни. Вражає, як дивовижним чином аналітики СБУ зуміли не помітити жодних недобрих "ознак" в оббріхуванні Української держави, в якій начебто процвітають "неонацизм, ксенофобія та антисемітизм". Справді, деякі, з дозволу сказати, державні службовці, на кшталт В.Колісниченка чи Д.Табачника, нав'язують суспільству ідеологію російського нацизму, відповідно до якої української нації "не було, нема і бути не може", щоправда, ще функціонує "нікому не нужний украінскій язик"… Але такі нацистські рефлексії до смаку хіба що українофобам-маргіналам, українська ж громадськість, зокрема, інтелігенція розцінюють їх як ознаки психічного розладу окремих людей, а не процвітання ксенофобії, неонацизму чи антисемітизму, аж ніяк не притаманних українському народові. Невже СБУ не має позицій з цього приводу?

Перший Президент України Леонід Кравчук вважає, що СБУ – не та структура, яка дає оцінки діям групи 148. Оскільки пасквіль був політичним, то й рішення щодо відповідальності має бути політичним. "Розглядати такі дії депутатів, – каже Л.Кравчук, – входить у коло повноважень самої Верховної Ради і політичних партій… Я говорив про національну зраду в контексті того, що депутати порушили конкретні закони і присягу. Тому що порушення присяги – це зрада. За зраду присяги людина несе відповідальність перед собою, парламентом і суспільством. Порушив присягу – повинен скласти мандат".

Політичне рішення щодо пасквілю 148-ми нардепів має бути першочерговим на сесії ВР, яка відкриється за місяць. Чи усвідомлюють депутати від опозиції, що зраду – не прощають? Поки що сподіваємося…

О.ДМИТРЕНКО

НОТА

НАРУГА НАД ДЕРЖАВНИМИ СИМВОЛАМИ – РОЗВАГА ДЛЯ ДЕБІЛІВ?

Американські гастролери – епатажний рок-гурт Bloodhound Gang – поглумилися над Державним прапором України. 30 липня під час концерту в столичному Зеленому театрі бас-гітарист Хасселхофф помочився на український прапор під вигуки вокаліста гурту, що він "має десь Україну". Ніхто не обурився, мовляв, на дурнів не ображаються, а про національні святині і почуття гідності присутні на "концерті", мабуть, і не чули. Тож окрилені "успіхом" хулігани вирушили до Одеси, де наступного дня, виступаючи в місцевому клубі "Ібіца", все той же басист під бурхливі оплески одеситів і зі словами "Не кажіть Путіну!" повторив процедуру очищення геніталій, підтершись прапором РФ. Але схаменувся і вибачився за інцидент перед росіянами. Проте нахабу це не врятувало.

Скандальний епізод "концерту" викликав у Росії адекватну і блискавичну реакцію. МЗС РФ заявило, що Росія не дозволить, аби її державний прапор будь-хто і будь-де паплюжили. А заступник голови комітету Держдуми Росії Олена Аршинова запропонувала українській стороні розслідувати справу та пояснила, мабуть, владоможцям із Банкової: "Є речі, вищі від розваг. Це – любов до своєї країни, повага символів своєї держави. Почуття і гідність не можна ображати". Федеральна міграційна служба РФ заборонила рок-групі брати участь у фестивалі "Кубань", який проходив в Анапі. Тут місцеві козаки побили нагайками музикантів, закидали їх тухлими яйцями і помідорами та намагалися задушити басиста американським прапором, який порвали (цю наслідувати неварто). Те, що дорога в Росію гастролерам закрита надовго, якщо не назавжди, годі й згадувати…

І раптом… не минуло й тижня після осквернення Державного прапора України, як прокинулася її влада. Москва за той час вжила всі можливі заходи стосовно зловмисників і закликала Україну до розслідування хуліганських дій та належної їм відсічі. Перед російським народом уже вибачився сам посол США в РФ, а нашим правителям немов заціпило – так зазвичай відбувається з ними, коли плюндрують святині української нації. Для Банкової синьо-жовтий стяг – петлюрівсько-бандерівський подразник, як і українська мова, традиція та культура, герої національно-визвольних змагань – притаманності осоружної їм нації, які вони воліли б "ліквідувати" одномоментно. Для того й склепали групу 148 – специфічне політбюро українофобів, яке дискредитуватиме українську націю на міжнародній арені. Чого ж сподіватися від нинішніх правителів? Та вони готові кричати американцеві "біс" на його огидний вчинок. Іншими словами, офіційний Київ вирішив голосно мовчати – у відповідь на безпардонну зухвалість гастролерів. Та росіяни переконливо запропонували Банковій засвоїти майстер-клас із патріотизму. Тож довелося, почухавшись, гукнути МЗС (яке тиждень думало й нарешті обурилося діями рок-групи) і Печерське райуправління міліції, щоб те розпочало досудове розслідування. Щоправда, судити нема кого. Хулігани ще минулого тижня "чухнули" в інші країни. Навздогін СБУ позавчора (яка оперативність!) заборонила їм в'їзд в Україну. Тож дістанеться хіба що адміністрації одеського клубу "Ібіца", де трапився інцидент з російським триколором. І хоча за "витівку" вибачалися перед росіянами і США і сам зловмисник, Україна, схоже, готова взяти на себе частину вини – аби вгамувати гнів Росії.

Пошанування ж державних символів України наступить тоді, коли наша держава стане національною – за ідеєю та чином. Це станеться не із зміною влади. Той час настане, коли нація поверне собі почуття гідності.

М.БАЗЕЛЮК

ФЕСТ

"БАНДЕРШТАТ", ЯК ДУХ УКРАЇНСЬКОГО ОПОРУ

3–4 серпня на території іподрому в Центральному парку культури і відпочинку імені Лесі Українки міста Луцька уже всьоме відбувся фестиваль "Бандерштат-2013". Організаторами фесту традиційно виступила Всеукраїнська молодіжна громадська організація "Національний Альянс".

Через нещодавні сильні опади на іподромі ще стояли великі баюри води, та провести фестиваль це не завадило.

Особливістю фестивалю стало те, що цього року він змінив свій лейтмотив – "український дух" переріс в "український опір". До-слова, шість років поспіль "Бандерштат" був фестивалем українського духу. За словами організатора, зміна назви повязана із тим, що фестиваль став своєрідною платформою, навколо якої об'єднуються всі, кому небайдужа доля України.

Так, на гуртковій сцені "Бандерштату" лекції на тему розбудови України та виходу із політичної кризи читали відомі діячі – народний депутат, один із фундаторів фестивалю Олесь Доній, журналісти Мустафа Наєм, Роман Вінтонів, нардеп Микола Княжицький, екс-міністр і вчорашній політв'язень Юрій Луценко та активісти громадської кампанії на захист сім'ї Павліченків. До слова, як зазначив Луценко, це його перший виступ перед великою аудиторією з часів звільнення із в язниці.

На великій сцені фестивалю виступило близько 16 гуртів з різних міст України та один гурт із Білорусії. Хедлайнерами "Бандерштату" стали такі відомі рок-гурти як "Скрябін" і "Тартак". Окрім них на фестивалі гриміли Етнатерра (Володимир-Волинський), Різак (Калуш), ЗЛАМ (Київ), Кімната Гретхен (Дніпропетровськ), KETO (Луцьк), Етсетера (Суми), Sciana (Брест, Білорусь), Golev (Луцьк), Механічний апельсин (Львів), Panke Shava (Київ), Триста8ісім (Ужгород), Холодне Сонце (Тернопіль), Кораллі (Івано-Франківськ), O.TORVALD (Київ), Залізний Хрест (Львів).

Водночас, як заявив один з хедлайнерів заходу, лідер гурту "Тартак" Олександр Положинський, фестиваль "Бандерштат-2013" цьогоріч можливо відбувається востаннє. Причиною цього може стати те, що організаційний комітет бере на себе велике навантаження із підготовки фесту. І хоча популярність фестивалю сягає всіх регіонів України, Положинський вважає, що багато людей, зокрема, жителі Луцька, не звикли до його безалкогольного формату, тому не йдуть на такі заходи.

Тут, схоже, були б доречні докори офіційним організаторам фесту, зокрема, "Молодіжному Альянсу", який все-таки мав би докласти зусиль для залучення до цього посправжньому безпрецедентного явища якнайбільше молоді, насамперед із сусідніх із Волинською областей. Адже молодь, зокрема, в селах, не згуртована в національні структури, не заангажована дієвим, а не лише декларативним патріотизмом. Якби хоч раз хлопці та дівчата побували на "Бандерштаті", то наступного року вони йшли б на фест, як на прощу…

Хвала Всевишньому, арт-директор фестивалю Сергій Мартинюк переконаний, що фестиваль проходитиме й надалі.

На відвідувачів фестивалю чекали також акустична сцена, яка працювала дві ночі поспіль. На ній виконавці грали повстанських та ліричних пісень. А також нічний кінотеатр просто неба, репертуар якого включав ряд нових українських стрічок, зокрема презентацію тізера фільму "Толока" Михайла Іллєнка, документальної стрічки "Українська революція" Івана Канівця, та показ короткометражок фестивалю соціальної відеореклами "Молодія".

Традиційно багатогранною була патріотично-виховна складова дійства, в рамках якої пройшли зустрічі з ветеранами УПА, адже як відомо Українська Повстанська Армія зародилася саме на Волині. Так, упівці на зустрічі з молоддю поділилися спогадами про сумнозвісну операцію "Вісла", яка зараз обговорюється у ЗМІ.

Літературна частина заходу була представлена молодими поетами з різних куточків України. Зокрема, відбулася презентація доробку талановитих націоналістів-поетів – збірки поезій "Голос крові".

Окрім цього гостей чекали традиційні для "Бандерштату" – історична реконструкція бою відділів УПА з частинами німецького Вермахту, в якому перемогли наші, різноманітні майстер-класи, історичні екскурсії стародавнім Луцьком, патріотичні квести, вечірні гутірки, біотатуювання та боді-арт патріотичного змісту, етнічна ярмарка, спортивні змагання та вогняне шоу.

"Бандерштат" гартує український дух, волю до боротьби за українську Україну, плекає почуття національної та людської гідності, поваги й пошанування національних героїв, які в буремні роки минулого століття "стали волі на сторожі". Хвала тим, хто любить Україну не тільки словом, а й ділом. Їхній чин свідчить, що в "славних прадідів великих" є і достойні їхньої слави нащадки. Разом – здобудемо перемогу для України!

За матеріалами ЗМІ

На світлинах: під час фестивалю "Бандерштат-2013" у Луцьку

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71	Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34	Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87	Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56	Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій (050) 695-83-48,	(097) 243-71-72	Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154	Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48	Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63	Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37	Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71	Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82	Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73	Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35	Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49	Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25	Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34	Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93	Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46	Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81
			Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43			

ВАКХАНАЛІЯ САДИЗМУ

ПАМ'ЯТАЙМО ВЕЛИКИЙ ТЕРОР

Із 2006 року ці експедиції організовує Григорій Куценко – голова Київського товариства політв'язнів і жертв репресій. Як завжди, у її складі священик і кобзар. Сього року це отець Іван Кузьмин та Віталій Мороз. Також колишні політв'язні та їхні нащадки, дослідники історії політичних репресій, журналісти з кількох міст України. Оплатило автобус, переїзд через море та готелі Міністерство культури України.

Третього серпня паломники відвідали у Санкт-Петербурзі кладовище Левашово, де покояться сотні тисяч жертв комуністичного терору, у тому числі й 507 соловецьких в'язнів.

5 серпня в урочищі Сандармох, що на півдні Карелії, в "обычном месте расстрелов" 30-х років, де покоїться близько 9 тисяч невільників, відбувся жалобний мітинг і панахида за участю громадськості кількох країн.

Це тут, в урочищі Сандармох, 27 жовтня, 1, 2, 3 і 4 листопада 1937 року, був розстріляний і "Соловецький етап" – 1111 в'язнів Соловецької тюрми особливого призначення, серед яких 290 українців: поет-неокласик Микола Зеров, творець театру "Березіль" Лесь Курбас, драматург Микола Куліш, колишній міністр освіти УНР Антон Крушельницький та його сини Остап і Богдан, письменники Валер'ян Підмогильний, Павло Филипович, Валер'ян Поліщук, історики академік Матвій Яворський та професор Сергій Грушевський, академік-географ Степан Рудницький, професори Володимир Чеховський, Олексій Вангенгейм та багато інших, кого тепер називають цвітом української нації. І не лише української…

Тут, у Сандармосі, 2004 року стараннями українства всього світу, а особливо ж Карельського Товариства української культури "Калина", її голови Лариси Скрипникової, відкрито величний пам'ятник – козацький хрест "Убієнним синам України" (автори Микола Малишко та Назар Білик).

Наші паломники мають намір також відвідати перші шлюзи Біломорсько-Балтійського каналу, що починається тут неподалік. Будівництво його на початку 30-х років обійшлося в 100 тисяч людських життів, у тому числі українців.

Уночі з 5 на 6 серпня експедиція вирушила далі на північ. 7–8 серпня вона взяла участь у Днях пам'яті на Соловецьких островах. На місці розстрілу політв'язнів, біля каменя з написом "Соловецким узникам", була відслужена панахида, відбувся жалобний мітинг. Паломники відвідали Соловецький кремль, що від 25 травня 1920 до 2 листопада 1939 року був місцем ув'язнення і загибелі сотень тисяч в'язнів, побували у камері, де 25 років просидів останній отаман Січі Запорозької Петро Калнишевський, на декількох екскурсіях.

Чому саме на 5 серпня, починаючи з 1998 року, з'їжджаються люди в Сандармох? Тому що 5 серпня 1937 року за наказом НКВД СРСР №00447 почала діяти постанова Політбюро ЦК ВКП(б) від 2 липня 1937 року П 51/94 "Про антирадянські елементи". Розпочалася наймасовіша за всю совєцьку епоху "чистка" суспільства від елементів, які не годилися для будівництва комунізму. Її теоретично обґрунтував новий нарком НКВД Ніколай Єжов і зредагував сам Сталін.

ЦК ВКП(б) запропонував подати в ЦК склади позасудових органів – "трійок", а також кількість осіб, які мають бути розстріляні або ув'язнені. У кожну республіку, область, район спускалися ліміти на репресування за І і ІІ категоріями (І – розстріл, ІІ – ув'язнення, співвідношення 3 до 1). "Знизу" полетіли звіти про перевиконання лімітів, розгорнулося соціалістичне змагання за їх перевиконання, прохання й вимоги збільшити їх, особливо за першою категорією, висувалися "зустрічні плани". Так, нарком внутрішніх справ УРСР Ізраїль Леплевський тричі звертався за таким збільшенням. Призначений після його розстрілу в січні 1938 року в.о. наркома Александр Успенський – двічі. І Москва їх задовольняла.

Дія "трійок" поширювалася на всі категорії населення. Під репресії потрапили "куркулі", "кримінальники", "контрреволюціонери" різних відтінків, "повстанці", "церковники", "шпигуни", "троцькісти", "диверсанти", "шкідники", "буржуазні націоналісти", тобто й українська інтелігенція, яка, за визначенням Сталіна, "не заслуговувала довір'я". Безперечно, репресії зачепили всі народи, що мали нещастя залишитися в російській комуністичній імперії під новою назвою СССР. Та все ж чи не найбільше постраждав український народ, бо він, з його глибокою релігійністю, волелюбністю, потягом до самостійного господарювання, увесь не годився для будівництва комунізму і його слід було замінити нововиведеним "советским народом"...

"Трійки" поєднували в собі слідство, обвинувачення, суд і виконавця вироків. На все слідство відводилося 10 діб. Участь захисника, прокурора, а часом і самого звинуваченого, оскарження вироку та клопотання про помилування не передбачалися, а вирок виконувався негайно після його винесення. Цілком у дусі настанови творця совєтської держави В.І. Леніна, який учив: "Будьте зразково нещадними... Розстрілювати, нікого не питаючи і не допускаючи ідіотської тяганини" (В.И. Ленин, Полное собрание сочинений, Москва, Политиздат, 1981 г., т. 50, с. 165). І відповідно до настанови "любимца партии и народа" С.М.Кірова, який учив "Карати по-справжньому, щоб на тому світі був помітний приріст населення, завдяки діяльності нашого ГПУ" (Промова з нагоди 15-річчя ГПУ, цит. за кн.: Сергій Шевченко. Архіпелаг особливого призначення. – К.: Фенікс, 2006. – С. 21.)

На виконання згаданої Постанови "чистка" відбулася і в концтаборах. Так, начальник Соловецької тюрми особливого призначення (СТОН) Іван Апетер одержав наказ скласти список на розстріл 1825 в'язнів. Одна група, 507 в'язнів, була розстріляна під Ленінградом 8 грудня 1937 року, 200 (насправді 198) – на Соловках 14 лютого 1938 року. Доля так званого "Соловецького етапу" (1111 осіб) стала відомою щойно в 1997 році: капітан Матвєєв з помічниками розстріляв його 27 жовтня, 1, 2, 3 і 4 листопада в урочищі Сандармох на півдні Карелії.

1937 рік – це гігантський масштаб репресій, що охопили всі регіони й усі без винятку верстви суспільства, від найвищого керівництва країни до далеких від політики селян і робітників. Це колосальні фальсифікації звинувачень. Це безпрецедентна плановість терористичних "спецоперацій": "чистки" не міг уникнути ніхто. За 15 місяців кампанії за політичними звинуваченнями в СССР було заарештовано більше 1.7 млн. (одного мільйона семисот тисяч!) осіб. А разом із жертвами депортацій і засудженими так званими "соціально шкідливими елементами" кількість репресованих перевищує два мільйони (Тези Міжнародного товариства "Меморіал", 2007). Усього під час Великого Терору до розстрілу з політичних мотивів були приречені 681.692 (шістсот вісімдесят одна тисяча шістсот дев'яносто дві!) особи. (Борис Соколов. Наркомы страха. Ягода. Ежов. Берия. Абакумов. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2001. – С. 130).

"Чистка" тривала понад 15 місяців і була офіційно припинена за постановою Політбюро ЦК ВКП(б) 15 листопада 1938 року, хоча репресії тривали й далі.

Її результат – утрата цінності людського життя і свободи, зруйнування громадянського суспільства – громадських і політичних організацій, громад, церков, навіть сім'ї. Кожна людина залишалася сам-на-сам з молохом терористичної держави.

Кількість жертв репресій, депортацій, воєн і голоду в Україні за часи совєцької влади не піддається підрахунку. Це приблизно третина, якщо не половина українського народу. Американський дослідник української трагедії Джеймс Мейс писав, що нинішня Україна – це соціологічно випалена земля. Нинішній період історії України він визначав як "постгеноцидний". На його думку, процесу інтелектуального і морального занепаду українського суспільства та подальшого російщення не змогло зупинити навіть проголошення незалежності.

Усі наші сучасні біди – це наслідки сатанинської селекції, під час якої була фізично знищена найкраща частина українського народу, а решта – деморалізована та розбавлена навезеним агресивним "матоязичним насєлєнієм".

Василь ОВСІЄНКО,
учасник паломництва на Соловки
1999–2005 рр.

Соловецький камінь
igorgodunov.ru

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ВТРАТИ

Пам'яті Івана Калиша

Провід Львівської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів з глибоким сумом сповіщає, що внаслідок тяжкої раптової недуги на 65-му році відійшов у засвіти активний член КУНу, багатолітній міський голова древнього міста Белза на Львівщині Іван Калиш.

Під час свого головування І.Калиш багато зробив для свого міста, для відновлення і збереження його пам'яток. Зокрема, він ініціював і організував відзначення 1000-ліття Белза, під час якого було встановлено лазерну копію ікони Белзько-Ченстоховської Матері Божої.

Іван Калиш зав'язав тісні стосунки прикордонного співробітництва з польським містечком Долгобичів.

У 2001 році завдяки зусиллям міського голови І.Калиша Белз отримав статус Державного історико-культурного заповідника, працівники якого розробили програму історико-архітектурного відродження княжого Белза. У місті за цією програмою вже зроблено немало, зокрема проводилися археологічні розкопки та наукові дослідження і розвідки.

До цього і багатьох інших добрих справ мав причетність Іван Калиш, чуйна і добра, енергійна і неспокійна інтелігентна людина, батько, патріот та громадянин.

Провід глибоко співчуває рідним, близьким покійного. Вічна пам'ять і наша щира молитва за упокій незабутнього друга.

З приводу тяжкої втрати – смерті друга Івана Калиша – щиро сумує Головний Провід Конгресу Українських Націоналістів і висловлює співчуття родині та близьким покійного.

Просимо Всевишнього аби оселив його душу, там, де праведні спочивають.

Дев'ята спільна молитва

Спливають роки і віддаляють нас від сумної події, внаслідок якої на трасі Львів-Золочів-Тернопіль закінчили свій земний шлях наші побратими-дивізійники, члени Об'єднання бувших вояків-українців у Великій Британії: голова Святомир Фостун, Маркіян Шептицький, Володимир Пігей, а також наш однопартієць, львів'янин Роман Панкевич.

Ось уже вдев'яте, на місці їх трагічної загибелі, відбулася громадянська панахида і спільна молитва на знак вшанування пам'яті за участю священиків місцевих громад: отця Михаїла (УАПЦ) в супроводі парохіяльного хору і отця Тараса (УГКЦ). До активної участі у заході долучилися молоді конгресівці Городоччини, члени Конгресу Перемишлянського району на Львівщині.

Вшанувати пам'ять загиблих прибули члени їх родин з Івано-Франківщини, Львова. Зокрема присутніми були вдова пані Люба Фостун, її сестра з чоловіком, які нещодавно повернулися в Україну з Великої Британії. Прибули також пані Зеновія Малкуш, вдова Романа Панкевича, та його два сини Богдан та Андрій з сином Маркіяном. Активну участь у вшануванні взяли члени Львівської обласної Спілки офіцерів України

Перед присутніми виступили: голова Спілки Офіцерів України, заступник голови КУН Євген Лупаков, заступник голови КУН Роман Дідусь, голова СОУ Львівщини Петро Костюк, Почесний консул Нідерландів в Україні Богдан Панкевич, пані Люба Фостун. Виступаючі сказали багато теплих слів про загиблих, відзначали їх непересічні заслуги перед українською нацією. Хвилиною мовчання також вшанували пам'ять Ярослава Лемика, який впродовж усіх років був організатором аналогічних заходів. Згадали також і Петра Кіщука – голову ОбВУ останніх років, який теж уже відійшов у вічність.

Цього року організаційними питаннями опікувався голова Секретаріату ЛОО КУН Ігор Данилиха, який і провадив захід. Присутні згадували добрі справи членів ОбВУ, адже вони спричинилися до побудови меморіалу в Базарі, в Червоному на Львівщині, пам'ятної таблиці у Львові на міській Ратуші.

Молоді конгресівці з Городоцького району вшанували загиблих почесною вартою та здійснили урочисту сальву. Символічно, що один з молодиків був зодягнений у мундир дивізійника.

У більшості виступів прозвучали побажання розширення програми заходів наступного року, коли вшановуватиметься 10-ліття трагічної загибелі героїв, із залученням мешканців сусідніх сіл та учнівської молоді.

Прес-служба ЛОО КУН

МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ НОРИЛЬСЬКОГО ПОВСТАННЯ

4 серпня цього року минуло 60 років з дня придушення Норильського повстання. Живуть ще поодинокі учасники цієї події, є діти, батьки яких пережили цю трагедію.

У батьківській хаті серед родинних документів на кількох аркушах пожовклого від часу паперу, написаний батьковою рукою спомин про норильський період його життя. Важко назвати це життям, радше пеклом, про яке вони часто згадували з матір'ю, яка також була там, тільки за іншим колючим дротом, у 6-му жіночому таборі. Це була розмова двох каторжан, без пафосу чи якихось скарг на долю, прокльонів своїм мучителів, жалю за втраченою молодістю. Це було продовження того шляху боротьби, на який вони стали в 40-і роки минулого століття і не зійшли з нього до своєї кончини.

Мій батько, Богдан Михайлович Матківський, 1923 р.н., родом з карпатського села Матків, що на Львівщині, походив з багатодітної сім'ї. У 1939-му, з розгромом Польщі, село спочатку захопили німці, а коли з'ясували, що за договором Ріббентропа-Молотова воно повинно належати не їм, – добровільно відійшли, а натомість вступила Червона армія. Вже тоді вони були партнерами по загарбанню Європи. Пам'ятаючи про російську царську армію часів Першої світової війни, яка воювала тут поряд, на горі Маківка, з Українськими Січовими Стрільцями, особливих надій на краще життя люди не покладали. Там, на Маківці, загинув 22-річний брат мого діда Осип. Пам'ятали про репресії Греко-Католицької Церкви, знали про Голодомор 33-го на Великій Україні, домовленості між Гітлером і Сталіним про знищення Карпатської України.

У прогнозах не помилилися. Вже через тиждень на очах усієї школи, НКВД стало арештовувати кращих учнів, яких більше ніхто не бачив. Освічену молодь, сільських господарів вивозили до Сибіру, насильно забирали в людей господарський реманент, худобу, створювали колгоспи. Тюрми Дрогобича, Стрия, Борині були переповнені арештованими, інколи за агентурними списками ще польської поліції або навіть за якісь дрібниці у вигляді сварки між сусідами за межу.

Всі скоро зрозуміли, що таке "совєтська власть", але до організованого спротиву ще не були готові. В 40-му зі села на Фінську війну забрали молодих чоловіків, яких, як гарматне м'ясо, не навчених військової справи, кинули на загибель у карельських лісах. Більшість так і не повернулася.

З полегшенням і надією люди зустріли прихід німецьких військ 1941-го, сподівалися, що, як колишні співгромадяни Австро-Угорської імперії, з розумінням поставляться до українців, їхніх прагнень мати свою державу. Та це були вже не ті німці. Жорстокі і самовпевнені у своїй вищості, тепер вони більше нагадували сталінську орду. Німці наказали зберегти колгоспи, заборонили повертати людям конфісковану "совєтами" землю, худобу. Встановлений "совєтською властю" порядок їм підходив.

Але народ вже був готовий до боротьби з будь-яким гнобителем. Восени 41-го в околиці почала діяти боївка самооборони, і мій дід Михайло спровадив туди двох старших синів, Антона і Богдана, щоб боронили свій край. В грудні боївка здійснила напад на німецьку охорону колгоспу, частину перебили, решта розбіглася. Місцевим людям повернули їхнє майно, худобу, і німці більше не намагалися відновити колгоспне господарство. Влада в околиці, як і по всіх українських Карпатах, фактично стала належати повстанцям, а народ щиро сприйняв Акт відновлення української державності, який проголосив у Львові Ярослав Стецько 30 червня 1941 року. Відомо, як німці розправилися з організаторами, але посіяне ними зерно вже не просто було затоптати гітлерівським зайдам. Невдовзі із загонів самооборони постає Українська Повстанська Армія, і мій батько – вже боєць сотні "Євгена". Завдання єдине – боронити рідні села від німецьких наїздів та грабунків і ковпаківських партизан, які займалися більше терором місцевого населення, ніж воювали з гітлерівцями.

З черговим приходом у Карпатський край Червоної армії завдань побільшало. Вже так безперешкодно і безкарно знущатися з українського народу загонам НКВС не вдавалося. Помста народних месників чекала загарбників на кожному кроці. Бій ішов на смерть і пощади не просили.

На світлині (зліва направо): Богдан і Ганна МАТКІВСЬКІ, Слава СТЕЦЬКО і Олег МАТКІВСЬКИЙ. Травень, 1997 р.

Ранньої весни 1944-го батько захворів на тиф. Перебувати далі в лісових таборах було неможливо, і друзі напівпритомного, віднесли його до батьківської хати. А там вже була засідка чекістів. Вивели з хати всю родину – матір, малолітніх братів і сестер і змусили батька копати для себе могилу в їхній присутності. І викопав, пощади не просив… Крик, плач, дитячий лемент, мати посивіла на очах дітей. Ледь упросила полковника не брати гріх на душу, бо син тяжко хворий, доходяга і так помре своєю смертю. Врятувала…

А потім знову ліс, бої. Переводив гірськими хребтами повстанські загони на Чехословаччину і тричі отримував наказ більше не повертатися, зберегти життя. Не послухався, дістав покарання, але знову вертався в рідні гори. Восени 1944-го, виконуючи розвідувальне завдання, потрапив до рук енкаведистів. Ніяких доказів при ньому не знайшли, і тоді зв'язали йому руки, всунули гранату в кишеню і звинуватили в "борьбе с советской властью с оружием в руках".

Богдан МАТКІВСЬКИЙ

Ганна МАТКІВСЬКА-НАЛИВАЙКО

Далі – майже рік слідства, катувань у Дрогобицькій тюрмі. Ніхто не видав його, як і він не виказав нікого. Однак отримав 25 років каторги, "руководствуясь внутренним убеждением тройки". І не здогадувався, що пекло на землі для нього тільки починалося,

Десь з півроку тривав етап до Норильська, міста "трудової комсомольської слави", за комуністичною брехливою версією, а фактично, побудованого на кістках десятків тисяч в'язнів концентраційних таборів, головно українців.

Частина з них загинула ще дорогою з України. Спочатку везли залізницею до Архангельська в товарняках для худоби. Холод, голод супроводжував усю дорогу. Знесилені, після тортур і знущань, "пасажири" гинули, як мухи, на морозі. Зупинки для таких ешелонів передбачались рідко, але сотні трупів, які щораз більше заповнювали вагони, змушували конвой зупиняти дедалі частіше. Робили зупинки серед поля, лісу – вивантажували сотні трупів на поталу звірині. Спеціальні залізничні команди, з таких же в'язнів, прибирали мертвих. Слухаючи такі розповіді ще дитиною, я порівнював їх з описами невільницького "чорного шляху" часів середньовіччя у книжці Зінаїди Тулуб "Людолови". Це були такі ж "чорні шляхи" XX століття, якими гнали невільників-українців, але тепер уже в московське рабство, і були вони кратно більше встелені невольницьким трупом.

Після архангельського шляху починалася ще пекельніша дорога північними морями до Єнісею в полярний порт Дудінка. Трюми кораблів ущент заповнювались арештантами, люди задихалися, вмирали з голоду, холоду, від нестачі води. Особливо жорстокими були конвоїри, які з хижою ненавистю ставилися до в'язнів і не приховували свого бажання зменшити кількість супроводжуваного контингенту. За найменшу непокору куля влучала в жертву, а то й ще в кількох її сусідів. Інколи застарілі, зношені судна не витримували штормів, криги, перевантаження і тонули посеред моря. Охорона рятувалася, а в'язнів ніхто й не збирався рятувати, їх везли достатньо, щоб забезпечувати робсилою весь Сибір.

Норильські концентраційні табори розташовані на Таймирському півострові Красноярського краю Росії. Усі промислові підприємства тут підпорядковувалися Норильському управлінню таборів, яких було 40. Сам Норильськ був невеликим поселенням за Полярним колом, серед непрохідної тундри, де проживало 26 тисяч "вільнонайманого" населення, людей, які вже відбули терміни покарання, та ув'язнених – понад 30 тисяч осіб. З них майже 80 відсотків були українці – політичні в'язні, учасники національно-визвольного руху 40–50-х років, члени оунівської мережі, молоді хлопці й дівчата. Табори в Норильську були "виправно-трудові" та каторжні. В'язні працювали на рудниках, вугільних шахтах, мідному, хлоро-кобальтовому заводах і зводили місто Норильськ.

Мій батько був засуджений до каторжних робіт і потрапив до 3-ї каторжної зони, умови перебування в якій були надзвичайно жорстокі. Запроторення туди означало фізичне знищення. Людина, пройшовши крізь систему цієї зони, не повинна була вийти живою. Каторжників найбільше використовували в рудниках, де відбійним молотком, кайлом лупали руду, рили котловани у вічній мерзлоті. Морози досягали 40-50 градусів, але виробничий процес не припинявся, невиконання плану означало зменшення харчового пайка або запроторення до карцеру, так званого БУРу. Робочий день тривав 12 годин та ще по 2 години дороги від зони до копальні. Процедура повернення в зону була особливо жорстока. Виснажених після роботи в'язнів підводили до вахти, де вони годинами на морозі, а влітку при роях комарів, чекали на перевірку конвою. Хто проштрафився на роботі чи просто не сподобався конвоїрові, проходив так звану "молотобойку" – фізичне побиття, знущання спеціальною командою кримінальних злочинців (сук), яких утримували в концтаборах для упокорювання в'язнів страхом.

Було "модно" рахувати людей молотками. При одному з таких "рахунків" моїй матері перебили руку, якою вона повноцінно так вже і не володіла. Перелік цих звірячих знущань дивовижний, і гітлерівським концтаборам було далеко до гулагівських "винаходів".

Але, на диво, вони не спрацьовували. Можна було знищити фізично, та знищити морально, духовно своїх жертв сталінські кати так і не змогли. Людський дух виявився міцнішим. Учорашні повстанці, що свідомо стали на прю з німецькими окупантами, загонами МДБ-НКВС, мали добру школу гарту, дисципліни, конспірації. Вони пройшли через звірячі допити і безстрашно сприймали смертні вироки, які замінили на 25 років каторги без права повернення в Україну.

Батько постійно згадував прізвища цих людей, пам'ятав їхні долі, краї, звідки вони походили. Він з захопленням розповідав про прибалтів, які масово відмовлялися працювати на "комуну". Естонці випрошували кусочки мила, розварювали його, випивали і так йшли з життя, щоб не працювати на ворога.

Українці були більше схильні до спротиву і чинили запеклий опір насильству. Батько був середнього зросту, але міцної статури, мав замашний кулак, і "лагерні суки", які підтримували тюремний режим і співпрацювали з адміністрацією, боялись його.

Навіть у таких невільницьких умовах українці гуртувалися, мали своїх лідерів, виставляли вимоги тюремникам, а то й фізично захищали себе. В тій же 3-й зоні каторжани організовано покінчили з "суками", які за вказівкою і під прикриттям адміністрації тероризували в'язнів, били їх, грабували, забирали пайки. Одного ранку кілька з них у батьковому бараці після "підйому" так і залишилися лежати на нарах. Решта кинулася навтьоки через колючий дріт, – вартові по

них не стріляли, зрозуміло чому, – і більше до бараку не повернулися. Так відбувалося і в інших таборах ГУЛУГу, що поклало край "інституту сук" у совєтських концтаборах.

Що ж трапилось 1953 року і спричинило Норильське повстання?

Відомо, що сталінський режим доживав свій час, і агонія робила його ще жорстокішим. Система ГУЛАГу також давала збої і, крім ужорсточення способу її існування, сталінське керівництво не знайшло нічого іншого. Назріваючі бунти і акції непокори вирішили послабити шляхом перемішування в'язнів з одних таборів у інші.

Як розповідає у книжці "Короткі записи спогадів" Євген Грицяк, довговічний політв'язень совєтських концтаборів, один з організаторів Норильського повстання, з метою недопущення бунту в Карагандинському концтаборі в Казахстані весною 1952 року з нього було відібрано 1200 політв'язнів і відправлено до таборів Норильська. Начальство відверто називало цей етап "бандерівським" і відправляло для перевиховання, а фактично на знищення в заполярній зоні. Та це лише підсилило організацію повстання і його вибух у майбутньому.

А тим часом, виконуючи вказівки Кремля, тюремна влада в Норильську стала "закручувати гайки". Для найбільш неблагонадійних запровадили особливі нашивні знаки, які починаються на літеру "У" або "Ф", і до них охорона ставилася особливо прискіпливо. Посилюють свою роботу "молотобойки", які калічать людей, вимагають покори, залякують. Та найбільше обурення спричинила серія розстрілів, яка відбулася водночас у кількох зонах. Спочатку у 1-й зоні лейтенант Ширяєв розстріляв двох чоловіків, потім у 4-й – одного. 25 травня 1953 року, біля 5-ї зони було вбито одного і поранено шістьох в'язнів. Того ж дня розпочався страйк, який був належно організований, керований та поступово охопив усі зони. В'язні відмовлялися виходити на роботу, залишалися в бараках, стали контролювати внутрішній режим у зонах. Після багаторічних заборон оживало культурне життя, на сцені табірного клубу поставили п'єсу Тараса Шевченка "Назар Стодоля".

Під час страйку в'язні висунули вимоги, серед яких і політичні, що було нечуваним для тих часів. Вимагали припинити розстріли та всі інші прояви свавілля в тюрмах і таборах, змінити керівництво Ґорлагу, скоротити робочий день до 8-ми годин, гарантувати вихідні дні, зняти з людей номерні знаки, скасувати рішення "Особого совещанія", припинити тортури, допити та практику закритих судових процесів, організувати перегляд особових справ усіх політв'язнів.

Страйкарі добилися приїзду комісії з Москви, яка після переговорів погодилася задовільнити шість з одинадцяти висунутих вимог. 9 червня всі зони, крім 3-ї, приступили до роботи. Каторжани не визнали повноважень Московської комісії, вимагали задоволення всіх вимог і продовжували страйк. Розгніване московське керівництво намагалося заморити людей голодом, припинили завозити харчі, перекрили воду. У відповідь каторжани виготовили 40 тисяч листівок і запустили їх у місто повітряними зміями з проханням підтримати їхню боротьбу. Влада злякалася поширення страйку і відновила поставку харчів.

Але як тільки московська комісія відбула з Норильська, тюремна влада припинила виконувати погоджені вимоги і стала розправлятись зі страйкарями. Почалися нові арешти, слідства. У відповідь у всіх зонах був відновлений страйк. Жіноча зона оголосила голодування. Як згадувала моя мати, Ганна Григорівна Матківська (з дому Наливайко), уродженка с. Торки Радехівського району, що на Львівщині, це були страшні дні. Найбільше страждали жінки, з якими були діти. Та коли в зону прибув генерал, щоб забрати дітей, відповідь матерів була одностайна: "Не дамо дітей, не будуть вони потурнаками, якщо ми загинемо, хай загинуть з нами наші діти". Жіноча зона була оточена свіжоприбулими військами, які вдерлися всередину і почали насильство. Конвоїри захопили 20 активісток, били і змушували копати для себе яму. Конаючі жінки кричали: "Свобода або смерть". Над натовпом в'язнів строчили автоматні черги. Незважаючи на накази, солдати відмовилися стріляти в жінок і дітей. Ґучномовці не втихали від психічних атак, закликали охочих покинути зону і "не слухати бандерівців". Називали прізвища найактивніших дівчат. Переважно це були українки – Стефанія Коваль, Марія Чорна, Марія Нич, Ганна Мазепа, Леся Зелінська, Ліна Петрущак, а також латишка Лідія Дауте та естонка Аста Тофрі.

Жінок силою виганяли із зони, заливали водою з пожежних машин, за руки, за ноги виносили в тундру. Незважаючи на активний опір, у жіночій зоні повстання було придушено, але своїх активісток жінки берегли так, що адміністрація ще довго не могла їх арештувати. Це сталося 7 липня 1953 року на Івана Купала.

Врешті жінок-активісток затримали, вивезли з Норильська, й судили, а в'язням сповістили, що вони розстріляні. Аж 1998 року я привіз до матері вже мого побратима по Народному Руху України – Марію Нич-Страханюк, яку мати, поранену, покалічену, переховувала в таборі і вважала її загиблою. Цю зустріч, їхні спогади пам'ятаю до дрібниць…

Непридушеною залишалася тільки 3-я каторжна зона. Вона трималася до 4 серпня. Як згадував мій батько, насвітанку того дня ворота в зону протаранили бойові машини, з прив'язаними до бортів п'яними автоматниками. Тверезі могли відмовитися стріляти в незахищених людей. В'язні намагалися зупинити їх, але солдати відповіли автоматним вогнем. Впали перші вбиті й поранені, а машини далі рухалися по зоні, поливаючи її смертельним вогнем. Зона сподівалася на таку розв'язку і готувалася до відсічі, але що можна було вдіяти проти озброєної армії. Батько пригадував, що його об'єктом оборони була цегляна лазня. Розібравши внутрішні стіни, вони з товаришами забарикадували двері, а з вікон жбурляли цеглу в машини, відбивались від атакуючих. Так протримались майже до полудня, допоки лазню не закидали гранатами. Оглушений батько впав серед трупів і поранених. Отямився, коли почув постріли в приміщенні, це дострілювали поранених, і став очікувати смерті. Спасло чудо. Сутеніло і першим до нього підійшов лікар-литовець, з яким батько колись ділився кусцем хліба і, можливо, врятував від голоду. Вони товаришували. Він і "провів смерть" повз батька, але не відвів від тих подальших тортур, яким його піддали. Спочатку активістів опору кинули в болото до ями, що була поблизу вахти і топтали їх, били до непритомності. Далі відвезли до тюрми і провели через тюремну "молотобойку". Після цього до окремих застосували особливі тортури. Батька замурували в стіні, де не можна було навіть сісти, через невеличку дірку передавали сухарі, воду, і так мордували два тижні. Коли вже не подавав ознак життя, його витягли, але смерть ще не опанувала ним, тож замість братської могили, кинули на тюремні нари. Друзі виходили...

Немає точних даних про наслідки цієї бойні в Норильську. За підрахунками очевидців, лише одного дня загинуло приблизно 150 каторжан і 400 було поранено. Закопані вони під горою Шмідта, що височить над Норильськом. Одного літа бульдозерами там викопали 20 двадцятиметрових ям, щоб при найменших затратах скидати туди трупи. Заповнили їх за два роки. ГУЛАГ працював "продуктивно", що й казати.

Балтійські держави, німці, поляки, китайці, японці, корейці після розпаду СРСР встановили меморіальні пам'ятники своїм співвітчизникам. Лише українські жертви чекають, коли в Україні влада врешті оцінить своїх героїв, визнає сталінські злочини проти українців. На заклик парламентів Литви, Латвії, Естонії спільно відзначити 60-ту річницю Норильського повстання прийняттям відповідних постанов український парламент відмовчується. Не дивно. Нещодавнє безпрецедентне звернення 148-ми неукраїнських парламентаріїв до польського Сейму визнати українців винними у Волинській трагедії, вказує, кому служать ці зрадники. Всім, тільки не Україні та її народові.

Але ми сильний народ. Норильським повстанням це довели наші батьки, діди. Повстання тривало 72 дні, в ньому взяло участь 20 тисяч в'язнів. Не встигли його придушити, як через кілька днів у серпні 1953 року в Воркуті спалахнуло нове, ще потужніше повстання, ядром якого були українські патріоти, які розтрощили концтабори і вирушили на місто Воркуту. Лише застосування авіації зупинило повстанців за 20 кілометрів від міста. Тривало повстання понад місяць за участі 15 тисяч в'язнів. А через рік у травні 1954 року нове повстання розпочалось у Кенгірі, тривало 40 днів, і очолював його повстанець УПА, єврей Михайло Келлер.

Хвиля цих повстань змусила владу демонтувати систему терору, що був встановлений ще за часів Лєніна, а партноменклатурі довелося визнати сталінські злочини на XX з'їзді. Згодом багато політв'язнів було випущено на волю. Багато з них продовжили боротьбу в лавах шістдесятників та здобували незалежність України в 90-х. Історична роль цих повстань є незаперечною, і варто пам'ятати геройчний подвиг в'язнів ГУЛАГу.

Після Норильських концтаборів мої батьки ще кілька років відбували заслання у Красноярську, де зустрілися, одружились і дали мені життя. Повернувшись у рідний край, ще довго зазнавали знущань радянської влади, але дочекались її скону і брали в цьому активну участь.

Сподіваюсь, що пам'ять про своїх земляків дорога усім українцям, близькі, родичі яких зазнали репресій за участь в національно-визвольних змаганнях українського народу під час і після Другої Світової війни. Їх були сотні тисяч – засуджених, виселених до Норильська, Караганди, Воркути, Кенгіру, Магадану, Інти. Багато в муках закінчили там своє життя. Вічна їм пам'ять. Хто ж повернувся на Батьківщину, був і є прикладом незламного духу борця за волю України.

Слава Україні! Слава Героям!

Олег МАТКІВСЬКИЙ,
м. Київ

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

ВІТАЄМО З 90-РІЧЧЯМ МАРІЮ ЙОСИФІВ, БОРЦЯ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

Марія Григорівна Йосифів народилася 7 серпня 1923 р., у Раневичах Дрогобицького району Львівської області. Навчалася в Дрогобицькій гімназії (1935–1941 р.), член ОУН. У 1944–1952 рр. відбувала покарання у сибірських концтаборах.

Подробиці життя нашого довгостражденного народу залишимо нашим історикам, тільки не таким, як Дмитро Табачник, котрі є українофобами та фальсифікують історію.

Вельмишановні побратими, залишилося нас мало тих, які вижили в тюрмі народів СССР. Вижила в цих страхітливих умовах Марія Григорівна Йосифів. Сьомого серпня цього року їй виповнилося 90 років. Щиросердечно вітаємо свою подругу з ювілеєм, бажаємо їй довгих років життя. Таких мучеників за волю України залишилося дуже мало, так віддаймо їм все, що можемо дати, – нашу любов і шану. Від душі зичимо нашій ювілярці многії і благії літа.

З повагою, побратими

Один із страхітливих спогадів Марії про листопад 1944 року у Дрогобицьких Бригідках "Одна з 72 ночей", опублікований у газеті "Шлях перемоги", пропонуємо увазі наших читачів.

Листопад, 1944 рік. Дрогобицькі Бригідки

У камері нас було три. Вдень, щоб забутися, ми находили в собі сили щось розказувати, згадувати. А ночі? Ночі тягнулися нестерпно довго, кожна наступна здавалася довшою від попередньої. Цій, про яку хочу розказати, не було кінця.

Було вже, мабуть, за північ, Галя і Віра заснули. В коридорі я почула підозрілий шум. Прислухалася. В залізних дверях, в одній із камер заскрипів ключ. Я почула, назвали кілька прізвищ. Двері зачинили. Потім ще з кількох камер. Що це, обшук? Чому серед ночі? При обшуку виводять з камери всіх в'язнів, обшукують і по одному знову впускають у камеру. А тут незрозуміло. Тихенько встала, щоб не розбудити Галю і Віру. Підійшла до дверей, відхилила "волчок", який в нашій камері був несправний і ми інколи заглядали в коридор і завмерла. 10–12 хлопців стояли зовсім нагі, інші ще роздягалися, скидаючи одяг в одну купу. Обережно, щоб не розбудити Віру, розбудила Галю. Віра, побачивши ці приготування", могла б закричати. Галя відхилила "волчок", щоб глянути в коридор. Як ми почули: "Иди, посмотри, как эти", – вказав один із наглядачів кивком голови на нашу камеру. Ми вмить присіли на долівку. Наглядач підійшов до дверей, поглянув у "волчок", у камері темно, тихо і заспокійливо доповів: "Не слышат, спят". Невдовзі в коридорі ми почули тупіт босих ніг. Хлопців повели на розстріл. Як у підземелля донеслися звуки партизанської пісні, останньої в їхньому житті. А через декілька хвилин – сальва... Потім поодинокі постріли. Добивали ще живих.

Дорогі наші побратими! Ніхто, ні рідні, ні кохані ваші не знатимуть коли, де і як ви загинули. Лютий кат, скривавленими руками вашою святою кров'ю похоронить вас тайком, віднявши ваше життя тільки за те, що ви понад усе любили Україну.

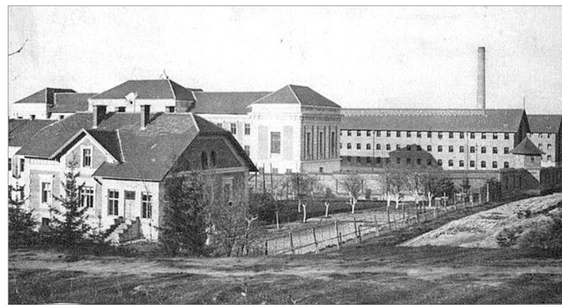
Чи доведеться ще мені
Тебе побачити в житті?
Чи тільки даремно я лелію
В душі про зустріч цю надію?

На смерть засуджена, на розстріл.
Сиджу у камері німій.
Крізь грати лине думка в простір
Так жити хочеться мені...

У рідну хату, у село
Летіть думки мої вільні.
Скажіть, що може вже не вернусь
Моїй заплаканій рідні.

А батькові? Його потіште,
О він такий нещасний, бідний.
Скажіть йому, що скоро вже
Повернусь я у хату рідну.

Нехай в старечій самотині
Хоч він ще згадує мене,
Й надію стрінутися зі мною
Собі в могилу забере.

Дрогобич – Тюрма "Бригідки", 1930 р.

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

ВАЛУЄВСЬКИЙ ЦИРКУЛЯР І "ГРУПА 148"

Про особливості українського колабораціонізму

Петро КРАЛЮК

Сумний 150-річний ювілей Валуєвського циркуляру майже збігся із сучасною "знаковою" подією – 148 депутатів Верховної Ради звернулися до своїх польських колег-парламентаріїв, щоб ті жорстко осудили трагічні події на Волині 1943 року й кваліфікували їх як геноцид поляків. До речі, польські парламентарії (принаймні поки що) не ризикнули ці події назвати геноцидом, а вибрали м'якшу форму – "етнічна чистка з елементами геноциду". Тобто українські парламентарії з "групи 148" перестаралися. І взагалі вони створили, на перший погляд, незвичний прецедент. Уявіть собі ситуацію, що депутати польського Сейму звертаються до української Верховної Ради, щоб та визнала геноцидом операцію "Вісла", а заодно й численні "відплатні акції" Армії Крайової та інших польських мілітарних угруповань щодо українського населення Холмщини, Перемишлянщини та Лемківщини. Або що депутати російської Думи звертаються до німецького бундестагу, щоб визнати геноцидом винищення славним радянським воїнством цивільного німецького населення Пруссії та його депортацію. Не уявляєте. Я так само. Якби хтось із них щось подібне зробив, він міг би відразу попрощатися зі своєю політичною кар'єрою. Тому вчинок "групи 148" – унікальний. Ну, просто вияв високої гуманістичної свідомості! Щоправда, цей "гуманізм" видається, м'яко кажучи, дещо дивним.

Взагалі-то в мене великі сумніви, що більшість членів цієї групи має уявлення, які події відбувалися на Волині 1943 р. Але якщо вони вже так перейнялися долею поляків (щодо цього в мене теж є великі сумніви), то чому б їм не виступити із законодавчою ініціативою й не запропонувати нашій Верховній Раді ухвалити постанову про відзначення 75-річчя (дата ж "абсолютно кругла") геноциду польської меншини на теренах СРСР. Адже під час "великого терору" 1937–1938 рр. найбільш серед етнічних груп "Країни Рад" постраждали поляки. Близько 20 відсотків їх загинуло від рук енкаведистів. Це понад 100 тисяч. Чим не геноцид? Причому значна частина з них загинули саме на теренах УРСР!

Проте це щось зі сфери фантастики, коли з подібною ініціативою виступить Симоненко, а також його комуністичні "сотоваріщі" та ще й "ідейно близькі" до них регіонали й позафракційні. Не будуть же вони осуджувати доблесні діяння радянських чекістів! А ось осудити дії УПА щодо поляків на Волині – для них святе. Тобто маємо типово політичну кон'юнктуру. І, певно, не тільки це. Перший президент України Леонід Кравчук дуже різко висловився про "групу 148", обізвавши їх зрадниками. Як відомо, Леонід Макарович – людина врівноважена, просто так такими словами кидатися не буде.

Звісно, національне зрадництво – не є явищем винятковим. Кожна нація має своїх колаборантів. Чимало їх є в нас, українців. Але український колабораціонізм, по-перше, якийсь дуже запопадливий. Український колаборант намагається всіляко вислужитися перед своїм іноземним господарем, довести, що він ще більш "праведний", аніж його пан. По-друге, українці дуже толерантні до своїх колаборантів. Ба, більше – іноді навіть роблять із них героїв.

Отут якраз і варто поговорити про Валуєвський циркуляр, який став сильним ударом для розвитку української культури та й загалом українського національного руху. В Україні якось забули про ювілей циркуляру. На цю подію мас-медіа майже не зреагували. А шкода. Бо уроки Валуєвського циркуляра лишаються для нас актуальними. Приємним винятком стала газета "День", де було опубліковано розлогу статтю І. Сюндюкова, в якій детально висвітлювалася історія появи цього документа. Автор цілком справедливо вказав, що Валуєвський циркуляр – результат російської імперської політики щодо українського руху. (Див. "День" № 125-126 від 19 – 20 липня цього року). Але це лише один бік медалі. Є й інший. Валуєвський циркуляр було прийнято з подачі українця – Ореста Новицького. Саме він як голова Київського цензурного комітету звернувся з листом до міністра внутрішніх справ Російської імперії Петра Валуева, де, зокрема, зазначав, ніби більшість малоросіян вважає, що ніякої малоросійської мови нема, не було й бути не може та що загальноросійська мова народу більш зрозуміла, ніж так звана мова українська; зрештою, на його думку, розвиток цієї так званої мови може призвести до відособлення малоросійської народності. Усі ці "шедеври" ввійшли в текст Валуєвського циркуляра. Навіть можна сказати, що лист О. Новицького – це й є проект цього урядового документа.

Тут варто було б сказати кілька слів про автора зазначеного листа. Тим більше, що це доволі знана особистість. Орест Новицький (1806 – 1884) походив із української священицької родини. Народився в селі Пилипи, неподалік Новограда-Волинського. Закінчив Київську духовну академію, де деякий час викладав. Із часу організації в Києві Імператорського університету святого Володимира посів тут кафедру філософії. 1850 р., коли фактично в усіх університетах царської Росії заборонили викладати філософські дисципліни, О. Новицький полишив роботу в університеті й пішов працювати в Київській цензурний комітет. Після себе він залишив об'ємну працю, в якій розглядав історію філософських вчень у зв'язку з розвитком релігійних уявлень.

Як бачимо, Новицький народився, навчався й працював на землі українській. Звісно, і у своєму селі, й у Києві він чув українську мову. Можливо, навіть спілкувався нею. Але це не завадило йому вірнопіддано стверджувати, що такої мови немає.

У різних виданнях, які з'явилися за часів незалежної України, можна зустріти твердження, що О. Новицький належить до видатних українських (!) філософів XIX ст. І, звісно, про його причетність до появи Валуєвського циркуляра не згадується. Вважайте, він трактується як позитивна постать нашої культурної історії.

"Видатний український філософ" О.Новицький, на жаль, належав до численної когорти малоросіян, які формувалися в різних освітніх інституціях Російської імперії. І далеко не останню роль тут відігравала Київська духовна академія, яку зараз деякі автори схильні ідеалізувати й представляти ледь не як осередок української культури. Зі стін цього вищого навчального закладу вийшло чимало українофобів-малоросіян. І О. Новицький аж ніяк не був винятком. Можна пригадати ще одного "видатного українського філософа" Сильвестра Гогоцького. Останній, як і О. Новицький, був українцем за походженням, народився і жив в Україні, був випускником Київської духовної академії. Гогоцький відомий передусім як автор енциклопедичного видання "Філософський лексикон". Але відомий і як автор українофобських статей, у яких виступав проти навчання дітей українською мовою.

Валуєвський циркуляр мав своє продовження. 1876 р. з'явився Емський указ царя Олександра II, який ще більше обмежив використання української мови. Водночас посилилися гоніння на діячів українського руху. Але, знову ж таки, в нас забувають, що цей указ було підписано з ініціативи українця Михайла Юзефовича (1802–1889). Нагадаю деякі моменти біографії цього діяча. Його предки належали до козацького роду, який вів свій початок десь ще з кінця XVI ст. Народився М. Юзефович на Полтавщині. Тобто, здавалося, був "типовим українцем". Служив у російській армії, воював з турками. Із 1840 р. – інспектор народних училищ Київської губернії. При його сприянні було створено Київську археографічну комісію, яку він навіть очолив 1856 р. Хто не знає – ця Комісія мала на меті, звертаючись до історичних документів, довести російський характер "юго-западного края", тобто України. Із 1846 по 1858 рр. Юзефович – попечитель Київського навчального округу. Водночас ярий русофіл і противник українського руху. Його меморандум до царя Олександра II, де він писав, що українські просвітники хочуть створити "вільну Україну у формі республіки, з гетьманом на чолі", став спонукою для видання Емського указу. Водночас за його ініціативи здійснювалося спорудження пам'ятника Богданові Хмельницькому в Києві. Він був головою комісії зі створення цього монумента, відкритого 1888 р. Деякі історики української культури ініціативу М. Юзефовича щодо спорудження пам'ятника Б. Хмельницькому ладні трактувати як вияв українського патріотизму цього діяча. Хоча насправді цей чин цілком вкладався в русло українофобських діянь Юзефовича. Б. Хмельницького він трактував як історичного діяча, який приєднав Малоросію до Росії.

Узагалі можна називати й називати українофобів-українців, які "прикрасили" нашу історію. І нагадувати про те, що їхні українофобські діяння так і не отримали належної оцінки з боку нашої спільноти. У такій атмосфері, толерантній до українофобства, звичними в незалежній Україні стають цинічні образи українців та українського, паплюження їхньої національної гідності. У деяких регіонах тебе навіть можуть звільнити з роботи, побити за те, що ти розмовляєш українською мовою або декларуєш своє українство. Тому не дивно, коли до нібито української Верховної Ради обирають українофобів. Тішить хіба що таке: на зорі нашої незалежності в нашому "парламенті" ми мали "групу 239". Тепер маємо "групу 148". Здається, начебто якийсь прогрес є. Щоправда, невеликий.

Що робити? Для початку хоча б випустити книжку під назвою "Українці проти України", де розповісти про найвідоміших українських українофобів. А ще заснувати премію "Український Іуда" з призовим фондом у тридцять срібників. Гадаю, якби така премія була, цього року отримати ці срібники мала б найкращі шанси "група 148".

"День"

ПРЕС-КУН ПОВІДОМЛЯЄ

"СОЛОДКИЙ ШАНТАЖ" РОСІЇ

Володимир Манько: "Українському уряду час розпочати комплексну перевірку якості російських товарів та послуг"

Російська Федерація в економічних відносинах з Україною застосовує політику подвійних стандартів та шантажу. Таку думку висловив голова Секретаріату Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів Володимир Манько.

"Кремль, переконуючи Україну у вигідності приєднання до Митного союзу Росії, Білорусі і Казахстану, водночас блокує імпорт у свою країну якісних українських товарів. Раніше російські державні органи застосовували незрозумілі санкції щодо імпорту українського сиру, а тепер щодо української кондитерки", – каже Володимир Манько.

Він вважає, що український уряд недостатньо реагує на подібні виклики. "Прем'єр М.Азаров та міністр закордонних справ Л.Кожара неодноразово наголошували на "економізації" зовнішньої політики України. Тож українському уряду саме час розпочати захист українських економічних інтересів від російських зазіхань не на словах, а на ділі".

Володимир Манько переконаний, що Україна у цій ситуації на знак протесту має негайно відкликати свій підпис під угодою про створення зони вільної торгівлі в рамках СНД, вийти з будь-якого переговорного процесу щодо Митного союзу з Росією, Білоруссю і Казахстаном та розпочати комплексну перевірку якості продукції, яка завозиться в Україну з Росії.

ВІДВЕРТО – ПРО АКТУАЛЬНЕ

Конгрес виступає за об'єднання національно-патріотичних сил – Володимир Ткач в ефірі тернопільського УХ-радіо

Голова Тернопільської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів Володимир Ткач взяв участь в програмі "Насправді" на тернопільському УХ-радіо.

Володимир Ткач висловив позицію Конгресу з ряду політичних і економічних питань, які сьогодні актуальні в суспільстві та відповів на питання радіослухачів.

На запитання, кого з опозиційних лідерів Конгрес підтримає на президентських виборах 2015 року, Володимир Ткач відповів: "Щоб перемогти кандидата від влади, потрібно аби усі опозиційні сили, як парламентські, так і позапарламентські узгодили та висунули єдиного кандидата в Президенти. Ми готові взяти участь в такому процесі. Проте, готовності співпрацювати ми поки що не бачимо з боку парламентських опозиційних сил. У такому випадку Конгрес виступатиме за об'єднання позапарламентських національно-патріотичних сил для спільної участі у президентських виборах."

Також слухачі активно цікавилися історією партії та перспективами її розвитку. Голова Тернопільського КУНу підкреслив, що сьогодні Конгрес залишився чи не єдиною партією, яка сповідує традиційний український націоналізм.

На завершення Володимир Ткач подарував ведучому кишеньковий варіант "Виховних засад Українського націоналіста", виданий Тернопільською ОО КУН.

"Насправді" є авторською програмою депутата Тернопільської обласної ради Степана Барни, повідомляє прес-служба ТОО КУН.

АКЦЕНТИ

КНИЖКОВА ВИСТАВКА "ГОРОД ДВУХ ФЛОТОВ"

А експозиція свідчить: Севастополь – місто лише флоту Росії

До дня флоту України та Дня ВМФ Росії у Севастопольській центральній міській бібліотеці імені Л.М. Толстого 22 липня розгорнули велику книжкову експозицію під гучною назвою "Город двух флотов". Так сказати, подарунок українським і російським морякам до їх професійного свята. Реклама у міських засобах масової організації та на сайті бібліотеки закликала севастопольців та гостей міста відвідати розгорнуту експозиція, позаяк вона розраховувалася на широкий круг читачів, мала би стати корисною не лише "простому обывателю", но й досвідченим морякам, курсантам та школярам. Як повідомлялося заздалегідь, рубрики експозиції не лише розкажуть всім про історію становлення і розвитку флотів, но й про історію виходу Росії до берегів Чорного моря. У цьому питанні на думку організаторів експозиції, неоціненну допомогу всім недосвідченим у історії флотського питання нададуть книги А. Лєбедєва "У истоков Черноморского флота", двотомник-справочник "Российский парусный флот" та патріотична книга контр-адмірала у відставці В. Дигала "Откуда и что на флоте пошло", з яких експозиція відкривалася.

Тематично експозиція складається з багатьох рубрик з десятками книг в кожній, ось деякі лише з них: "Мы вместе – город и флот", "Русскому флоту быть!", "Блестящие победы русских флотоводцев", "Екатерина Вторая – основательница Севастополя и флота", "Подводный флот России", "Флот в огне Великой Отечественной войны"..., завершує які рубрика "Морская слава России". В "Городе двух флотов", виходить, морської слави України немає зовсім.

Експозиція в українській бібліотеці вражає не лише доброю сотнею книг, присвячених історії Чорноморського флоту Росії, не стільки типографською технікою і видавничою майстерністю книговидавців, як новими "історичними відкриттями". Це підтверджує і електронний сайт бібліотеки. Судіть самі: "Известно, что начало флоту положил Указ Екатерины II "О строительстве крепости на Черном море, имя которой Севастополь". Вже не заснування Херсона з верфями і адміралтейством у червні 1778 року, вже не Миколаїв являється "матір'ю Чорноморського флоту", а Севастополь. Вже не Петро I є родоначальником російського флоту, а цариця Катерина II, свідченням чого є добрий десяток товстих книг у дорогих обкладинках. Є книги про командувачів Чорноморським флотом Росії, "радевших" не только об укреплении флота, но и о благоустройстве городских кварталов". Гіркі поразки флоту у багатьох війнах та здача міста ворогам у виставлених на огляд книгах являються "блестящими победами русских флотоводцев".

Та це все про флот Російський. А я шукаю на експозиції історичної літератури про флот Український, про військово-морське будівництво в Україні, про героїчні подвиги українців на морі, про становлення і розвиток Військово-морських сил України. Про вклад українців в будівництво російського імператорського, затим радянського флоту, у будівництво і післявоєнне відновлення міста Севастополя. Чи виростила Україна флотоводців, чи може, у всіх війнах, що прокотилися через наше місто, обходилося без українців? Не знайшов нічого, жодної, бодай тонюсінької книжечки-брошури. В експозиції знаходилася лише одна книга про ЧВВМУ ім. Нахімова. Ні-ні, не подумайте, що про сучасну Академію ВМС ЗС України, правоприємницю того ЧВВМУ, ні, про Чорноморське вище військово-морське училище часів радянських. Враження від експозиції таке, що "город двух флотов" знаходиться десь далеко поза за межами України і що то таке, і чиїм є той "другий флот" – не зрозуміло. Полистайте "Записки командующего" Ігоря Касатонова і вам відкриється "радєніє" "видатних командувачів" стосовно держави українського народу і її флоту.

А може, у центральній міській бібліотеці Севастополя відсутні історичні, науково-популярні книги чи історичні дослідження з історії мореплавства в Україні, з історії Військово-морських сил України? Небагато, але такі в каталогах бібліотеки числяться. На питання до організаторів експозиції, чому, раз експозиція називається "Город двох флотов", не виставили книги з історії "другого" флоту у місті – флоту України, відповідь до наївності банальна: для її розгортання не вистачило... місця у читальному залі. Ну, не існує для севастопольських бібліотекарів українського флоту, і крапка.

Виглядає, що на Чорноморському флоті, борючись за вплив на севастопольську громаду, на відміну від ВМС України, не жаліють зусиль на проштовхування своєї ідеологічної флотської концепції, як і коштів на книговидавництво – багато з виставленого на експозиції видано при фінансовій підтримці "Дома Москви".

У ВМС України до свого професійного свята спромоглися перевидати всього одну книжку "На варті морських рубежів" ...в одному екземплярі, який подарували Міністру оборони України. Не до книжної виставки, мабуть, українським адміралам було напередодні свого професійного свята. Либонь, з чільників українського флоту книжну експозицію у Центральній бібліотеці міста так ніхто і не відвідав. Там, відчувається, нема достатнього розуміння значення інформаційного і літературного забезпечення життєдіяльності очолюваного ними флоту, бо за останні три роки на Українському флоті не провели жодної зустрічі з авторами книг про український флот, не організували жодної книжної виставки чи презентації вже виданих книг.

Отак розгорнута експозиція у Центральній бібліотеці міста, попри свою назву, пропопагує концепцію "Русского міра" про Севастополь як "город слави русскіх моряков", протягом цілого тижня нав'язувала мешканцям і гостям флотської столиці України лише одну точку зору, демонструвала лише одні факти, які свідчать, що іншого флоту, крім російського, тут "нєт і нєбило" і бути не може, що все тут Росія, що історію міста і флоту творили не українці, що воювали на морі не українські моряки, що все тут творили не українські руки. Як написав один з рекламуємих на тій же експозиції автор книги "Севастополь в судьбе России и Украины": "Севастополь – творение божье в лице России", а українці появилися на світ божий лише після проголошення СРСР у 1922 році. В цьому, треба думати, ідейний грунт спільного святкування Дня флоту України і Дня ВМФ Росії.

Ось вам і українське місто "двох флотів", ось вам і "братська слов'янська дружба" в оригіналі експозиції виданих в Україні (!) історично-публіцистичних книг, організована українською державною установою, якою є сама бібліотека. А всі експонуємі твори розсилаються у всі бібліотеки та навчальні заклади міста і на такому історичному грунті виховуються майбутні захисники української держави.

Як на мене, розгорнута до Дня флоту України книжкова експозиція є ідеологічною провокацією і в одному ряду з провокацією на генеральній репетиції морського параду напередодні Дня флоту України і затопленням українського бронетранспортера під Державним прапором України. І там, і тут проглядається одна ціль – приниження флоту України і разом з ним української держави, демонстрація виключної зверхності Росії в регіоні і домінування російського флоту.

Можна, скаже якийсь читач, пройти і мимо книжної експозиції, книги якої тисячними екземплярами розповсюджуються не лише у Севастополі. Справді, можна зробити вигляд, що не замітили, що не було такого, та, як вірно підмічено в народі, капля води камінь точить. Прочитайте на севастопольських форумах, що там пише про флоту України і українців молодь, вихована на подібних історичних "фоліантах" подібними до бібліотекарів наставниками.

Врешті, хто мав би за обов'язок, виставку не замітили. Тож "пройшли" севастопольські бібліотекарі мимо українського флоту. І нічого їм не сталося. Як свідчить офіційний сайт Центральної міської бібліотеки імені Л.М. Толстого, попри історичну і проросійську заангажованість бібліотечних працівників, там не втрачають оптимізму. Їх все це "настраивает на оптимистическое будущее нашего общества, поскольку в свое время великий русский историк Карамзин утверждал, что история Отечества всегда любопытна тому, кто достоин иметь Отечество".

Російський історик мав рацію. Та чи розуміють значення цих слів чиновники з владних кабінетів Севастополя і українського військового відомства?

Мирослав МАМЧАК,
капітан 1 рангу у відставці

ЗВЕРНЕННЯ

АКЦІЯ "ВІСЛА" – ЕТНІЧНА ЧИСТКА З ОЗНАКАМИ ГЕНОЦИДУ

Комісія національних і етнічних меншин Сейму, яку очолює українець Мирон Сич, після гострих дискусій ще в кінці минулого року підготувала до розгляду на пленарному засіданні Сейму лаконічний проект резолюції у справі акції "Вісла" (операція уряду соціалістичної Польщі 1947 року з виселення українців з етнічних територій).

Проект резолюції був підготовлений в умовах спротиву різних польських кресових (від "Східні Креси", "східні окраїни" – польська назва земель України, Білорусі і Литви, які в 1920–1939 рр. входили до складу польської держави) та ветеранських (комбатантських) організацій і опозиційних депутатів.

Згідно з проектом, Сейм констатує порушення основних прав депортованих українців. Сейм визнає використання характерної для тоталітарних режимів засади колективної відповідальності. Сейм визнає ув'язнення – як правило, без правових підстав – майже чотирьох тисяч українців до концтабору в Явожно.

Таким чином, Сейм РП засуджує акцію "Вісла". Така суть запропонованого проекту резолюції Сейму.

Його розгляд було призначено на 3 січня 2013 року. Однак цього не сталося. Конвент сеньйорів (дорадчий орган Сейму) і особисто голова Сейму несподівано зняли на невизначений термін це питання з порядку денного. Очевидно, не витримавши тиску.

Депортаційна акція "Вісла" і репресивні щодо українців заходи, які її супроводжували (концтабір у Явожно, діяльність військового суду Оперативної групи "Вісла") для нас в Україні – депортованих з українських етнічних теренів сучасної південно-східної Польщі – дуже близькі та болючі. Адже ці трагічні події понівечили долі майже 150 тисяч українців – колишніх наших краян, односельців, сусідів, часто родичів.

Для нас є безсумнівним, що депортаційна акція "Вісла" є яскравим прикладом етноциду, а якщо точніше – прикладом етнічної чистки з елементами геноциду, здійсненої повоєнною тоталітарною польською державою стосовно своїх громадян української національності. Тож ще на початку лютого 2013 року від імені Об'єднання товариств депортованих українців "Закерзоння" ми звернулися до голови Сейму пані Еви Копач у зв'язку з відмовою розглянути на пленарному засіданні Сейму підготовлений проект ухвали у справі акції "Вісла".

На жаль, до сьогоднішнього дня відомостей про подальшу долю цього проекту немає. Вважаємо за необхідне оприлюднити наше звернення.

МАРШАЛКОВІ СЕЙМУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Пані Еві Копач

Високоповажна Пані Маршалек Сейму!

Ми, керівники суспільно-культурних товариств і ветеранських організацій депортованих українців із Південного Підляшшя, Холмщини, Надсяння, Західної Бойківщини та Лемківщини, які входять до об'єднання "Закерзоння", звертаємося до Вас у зв'язку з відмовою розглянути на пленарному засіданні Сейму Республіки Польща підготовлений проект ухвали у справі акції "Вісла".

Депортаційна акція "Вісла" була проведена польським комуністичним режимом на засаді колективної відповідальності під приводом ліквідації угруповань УПА на Закерзонні.

Закінчення на 8-й стор.

СКАРБИ НАРОДУ

"ВЕЛИКЕ І ВЕЛИЧНЕ"

У МИСТЕЦЬКОМУ АРСЕНАЛІ

Можна мандрувати Україною роками і не побачити всі ті скарби народу, які зібрано в масштабному проекті "Велике і Величне" і презентовано як величаву виставку напередодні відзначення 1025-річчя Хрещення України-Русі. Тут зосереджено шедеври із 33 музеїв України. Тисяча експонатів представляють п'ятнадцять тисячоліть мистецтва та культури землі української: від "репрезентанта" мезозойської епохи – розмальованого тоді ж бивня мамонта до щемно українських картин Марії Примаченко і наших модерних сучасників.

Відвідувачі, навіть дуже "просунуті" в історії мистецтва, відкриють для себе унікальні речі, пізнають багато нового, може, такого, про існування якого ні в сакральному, ні в світському мистецтві й не підозрювали. Приміром, про Пінзеля і читали, і чули чимало. Та слова навряд чи спроможні відтворити силу шедеврів скульптора. Ними милувалися в Луврі, у Львові. До Києва роботи Пінзеля – та ще й які – прибули вперше. Надбання Львівської художньої галереї: п'ять скульптур у позолоті і дві без неї – просто дерево, яке під рукою маестро геніально передає характер і настрій його героїв. Он по щоці Богоматері стікає сльоза соснової смоли, готовий до жертвоприношення Авраам і здивований син його, а ще – Святий Іоанн, Розп'яття, Самсон, що роздирає пащу лева.

Картина Миколи Пимоненка

Мізинський різьблений виріб з мамонтової кістки

Вражають дивовижні, виконані на мішковині ікони зі Львівського національного музею ім.Шептицького. Ікони роботи міністра освіти УНР художника Петра Холодного, створені на замовлення митрополита Андрея Шептицького. Рідкісні ренесансні ікони з Дрогобицького музею.

До нас промовляє історія ровесниками Хрещення Київської Русі – натільними хрестами, що зберігаються в Музеї історії Києва, залишками мурованих колон із церкви XII століття в Угличі. На виставці – напрестольні хрести з Воздвиженського монастиря, який зруйнувала Катерина ІІ, аби на його місці спорудити київський арсенал зброї, сплюндрувавши при цьому стародавні поховання. Представлений в експозиції ранній іконопис Боровиковського із Полтавського художнього музею. Він намалював ці ікони в юності, коли був звичайним художником-богомазом із Миргородщини, ще до того, як його запримітила цариця й перевела в придворні портретисти.

Трипільські глеки, віднайдені Вікентієм Хвойкою, органічно сусідять з картинами народної художниці з Яготина Марії Примаченко. Під час формування експозиції її автори відмовилися від хронології. Роботи поєднує гомін століть і відлуння тисячоліть. "Жінка, що лежить" Олександра Архипенка розташована і прекрасно вписується поруч із найдревнішим експонатом виставки – розкопаним у селі Мезин на Чернігівщині бивнем мамонта. Фрагменти кістяка розмальовані червоними смугами – художник творив геометричний візерунок. До речі, лінії супрематичної картини Малевича на стіні поруч начебто перегукуються з візерунком на бивні мамонта. Такий собі гомін тисячоліть.

Тут – наша історія. Один із найцінніших експонатів – Пересопницьке Євангеліє, на якому присягають на вірність українському народові Президенти України. І Євангеліє, друковане Іваном Федоровим. І "Апостол" XII століття. І намолені сільські ікони – із церковць і небагатих хатинок. Від них неначе віє подихом безсмертя – народу, нації, віє тим, що ніколи не вмирає. Тому кожен, кому пощастить завітати до Мистецького Арсеналу допоки там живе і функціонує "Велике і Величне", доторкнеться історії, відчує серцебиття своїх працюрів, пам'ять про яких століттями зберігають в собі шедеври іконопису, байдуже, хто були їхні творці – геніальні, визнані світом художники чи звичайні сільські богомази. Вони створили скарби нації, чим її обезсмертили.

О. ДМИТРЕНКО

ЗВЕРНЕННЯ

АКЦІЯ "ВІСЛА" – ЕТНІЧНА ЧИСТКА З ОЗНАКАМИ ГЕНОЦИДУ

Насправді ж факти свідчать, що у 1947 році діяльність українського підпілля на теренах південно-східної Польщі не становила реальної загрози для тодішнього режиму.

Справжньою метою акції "Вісла", яку польські комуністичні правителі у своїх директивних документах з грифами "цілком таємно" і "таємно" старанно приховували, було "остаточно розв'язати українську проблему в Польщі". Ішлося про тотальну депортацію українців на північно-західні території повоєнної Польщі, "поселюючи їх там у можливо найбільшому розпорошенні", "де вони швидко асимілюються", тобто полонізуються.

Щоб остаточно розвіяти у будь-кого сумніви щодо справжньої мети акції "Вісла", наведемо ще фрагменти з двох нормативних польських документів того часу.

1. Після закінчення акції "Вісла" виявилось, що депортація обминула українців з трьох повітів Люблінського воєвóдства (Красноставський, Замостянський, Білгорайський), де практично були відсутні прояви діяльності українського націоналістичного підпілля.

Виправляючи цей недогляд, Державний комітет безпеки Польщі у спеціальній інструкції з грифом "таємно" від 1 серпня 1947 року наказав відповідним виконавчим структурам, що "в принципі всі українські родини з цих повітів, не зважаючи на ступінь лояльності та партійну приналежність, мають бути виселені".

2. У таємній директиві Міністерства повернутих земель від 10 листопада 1947 року, яка визначала нові засади розміщення українців на західних та північних землях Польщі, говорилось: "Засадничою метою переселення поселенців "W" є їх асиміляція в новому польському середовищі, слід докласти всіх зусиль, щоб ця ціль була досягнута. Не вживати до цих поселенців назви "українець"".

Депортаційна акція "Вісла" супроводжувалася жорстокими репресивними заходами. Через слідчі катівні концтабору в Явожно, як правило, без жодних правових підстав до березня 1949 року пройшло майже 4000 українців. Від нестерпних катувань, знущань, голоду, хвороб там загинуло 162 ув'язнених українців.

На довершення на підставі урядових декретів у 1949 році все колишнє майно українців, їх громадських та релігійних організацій перейшло у власність держави.

У часи панування тоталітарних режимів на Закерзонні руйнувались церкви, українські цвинтарі, тобто матеріальні свідчення споконвічної присутності українців на цих землях.

Принципово важливою, на наш погляд, є також правова оцінка акції "Вісла" – її фактична нелегальність. Адже рішення про примусову депортацію українців ухвалили Політбюро ЦК ПРП та неконституційна Президія Ради Міністрів, які не мали компетенції для прийняття таких рішень.

Як заявили учасники ІІ Конгресу українців у Польщі, що проходив з нагоди 65-річчя акції "Вісла" 28-29 квітня 2012 року у Перемишлі, "мети, яку поставила перед собою польська комуністична влада, не досягнуто".

Тож не дивно, що під час підготовки та попереднього розгляду у Сеймі виваженого проекту ухвали у справі акції "Вісла" антиукраїнські кресови та комбатантські організації, виправдовуючи цю злочинну акцію комуністичної влади, своїми зверненнями, протестами зчинили небувалий тиск на керівництво Сейму, щоб не допустити її розгляду на пленарному засіданні Сейму.

Допущені ними особисті випади проти голови сеймової Комісії національних і етнічних меншин українця Мирона Сича залишаємо на їхній совісті без коментарів.

Дуже жаль, що таку ж антиукраїнську позицію у Сеймі зайняли представники окремих політичних партій. Дійшло до того, що окремі з них навіть виправдовували злочинну депортаційну акцію "Вісла", вимагаючи від українців попередньо засудити, з їх точки зору, геноцид поляків, здійснений УПА на Волині.

На наше глибоке переконання не можна взаємно пов'язувати депортаційну акцію "Вісла", здійснену польським комуністичним режимом у повоєнному 1947 році щодо своїх громадян української національності, з взаємною польсько-українською боротьбою на Волині, яка точилась у складні воєнні роки за політичне і державне майбутнє цієї землі.

Дуже прикро, що під час цієї братовбивчої збройної боротьби, яку часто інспірували та підтримували зовнішні сили, гинули беззахисні люди похилого віку, жінки, діти. Гинули і поляки, і українці. Гинули і на Волині, і на Холмщині, в усьому Закерзонні. Гинули не тільки у 1943 році, а й у попередні та наступні роки.

Ми схиляємо наші голови перед усіма невинно убієнними у ці складні роки.

В політичній і правовій оцінці акції "Вісла", як і трагічних подій взаємної українсько-польської братовбивчої боротьби сорокових років минулого століття, є неприйнятною політика подвійних стандартів, а тим більше очевидна фальш.

З повагою,
Голова Об'єднання "Закерзоння", голова Львівського регіонального суспільно-культурного товариства "Надсяння" Володимир Середа;
Голова Львівського обласного суспільно-культурного товариства "Холмщина" Іван Банащук;
Голова Львівського обласного суспільно-культурного товариства "Любачівщина" Григорій Горох;
Голова Львівського обласного товариства Всеукраїнської організації "Лемківщина" Степан Майкович;
Голова Івано-Франківського обласного суспільно-культурного товариства "Надсяння" Григорій Керниця;
Голова Івано-Франківського обласного суспільно-культурного товариства "Бойківщина" Дарія Петренко;
Голова Тернопільського обласного суспільно-культурного товариства "Надсяння" Василь Морула;
Голова Волинського обласного ветеранського громадсько-культурного товариства "Холмщина" Микола Онуфрійчук;
Голова Рівненського суспільно-культурного товариства "Забужжя" Петро Куделя

Закінчення. Початок на 7-й стор.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9